

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Szemetelés

Amint tudjátok, gyerekkoromban hosszú időn át barátokoztam egy Lala nevű törpécskével. Beszéltem már nektek arról, hogy milyen sokszor csalódtam Lalában. Újból és újból bíztam benne, de ő újból és újból csalafintáskodott, alamu-sziskodott. Amikor tehát Lalák elköltöztek Törpeházáról, elhatároztam, hogy ezentúl csakis olyan fiúval barátokozom, akiről tudom, hogy nem fogok csalódní benne. Kitaláltam azt is, miként tudhatom meg bárkiről, érdemes-e megkezdennem vele a barátokozást, nem fogunk-e előbb-utóbb összezördülni.

Igen rokonszenves volt nekem akkoriban egy Csókás nevű kistörpe. Egy délben tehát, amikor kijöttünk az iskolából, melléje szegődtem, hogy együtt menjünk haza Törpeházára. Akkor még nem volt iskola Törpeházában, le kellett járunk a völgybéli falucskába. Lépegettem hát Csókással a falucska főutcáján, s amikor a vegyeskereskedés elé értünk, vásároltam két szem csomagolt cukorkát. Azért hangsúlyozom, hogy csomagolt cukorkát, mert ezúttal nem a cukorka volt fontos, hanem a papiros. Annak a papirosnak kellett tudatnia velem, érdemes-e barátokoznom Csókással. Az egyik szemet neki adtam, a másiktól meg magam kezdtem lebontogatni a papírt. De igen lassan bontogattam. Fontos volt, hogy Csókás előbb csomagolja ki a maga cukorkáját, mint én az enyémet, és láthassam, mit tesz a papirossal önszántából. A következő pillanatban már láttam is, és igen elszomorodtam. Csókás ugyanis egyszerűen eldobta a papírost, vagyis szemetelt, én pedig megtudtam ebből, hogy másképp gondolkodik, mint én. Hamarosan

összekapnánk. Okosabban teszem hát, ha más barát után nézek.

Igen ám, de Csókás nagyon rokonszenves volt nekem. Vidám és éles eszű törpécske, afféle „jópofa”. Szerettem volna őt választani barátomul. Azt mondtam hát magamban: hát ha csak szórakozottságból dobta el a papírost, hátha ő maga is helyteleníti a szemetelést, és így szóltam hozzá: „Jó, hogy nem látta a tanító bácsi, hogy eldobta a papírost, megszidna érte. Azt mondta, hogy dugjuk zsebre a cukorpapírost, és odahaza dobjuk el, ne az ut-

cán vagy az erdőben.” Csókás felelete azonban nem olyan volt, amilyent szerettem volna. Mert így válaszolt: „Nem ettem meszet! Még azzal is fárasztam magam?” Most már nyilvánvaló lett, hogy nem olyan fiú, amilyent barátomul keresek, de áltattam magam: csak a szája jár, s valójában ő sem riad vissza egy kis fáradtságtól valami helyesnek és szépnek a kedvéért.

Találkoztam hát vele délután is, együtt mentünk haza másnap is az iskolából, együtt mentünk le reggelként is, és vagy egy hétig azt hittem, hogy

barátot találtam. Egy délben azonban, amint hazafelé lépegettünk az erdei úton, Csókás egyszerre csak megfogta a karomat, és ezt súgta: „Bújjunk el gyorsan! Erre gyere!” Berántott a bokrok közé, átvágott velem egy másik útra, s ezen mentünk tovább hazafelé. Csodálkozva kérdeztem: „Miért kellett erre jönnünk?” Ravasz-kán mosolygott: „Mert észrevettem az ösvényen Málva nénit. Ha arra megyünk, utolértük volna, és cipelhettük volna a rözséjét. Mert úgy illt volna, hogy felajánljuk, hazavisszük helyette. Nem ettem meszet, hogy még azzal is fárasztam magam.” Megdöbbenve bámultam rá, és eszembe jutott a cukorka igazmondó papirosa. Megmondta az nekem, miközben lelibeggett a földre, hogy nem lesz barátság az eldobója között s köztem. Másnap reggel iskolába menet már nem szóltam be Csókásért.

Néhány nap múlva azt mondtam magamban: „Tyuhaj”. Nem „ihaj-tyuhaj”, mint a mulatózó, hanem csak „Tyuhaj”. Azaz, hogy így mondtam: „Talán Tyuhaj...” Ez ugyanis egy törpécskének volt a neve – ő is egykorú volt velem, mint Csókás –, és úgy gondoltam, vele talán barátságot köthetek. Nem volt olyan eszes fickó, mint Csókás, de vidámabb volt, s én úgy láttam, hogy főképpen azért vidám, mert folytonosan örül a tulajdon jószágának. A próbát azonban mégsem engedtem el, s amikor először lépegettünk együtt hazafelé, ismét vásároltam két szem csomagolt cukorkát. A papiros most nem libeggett, mint Csókás kezéből, hanem egyéb, nagyobb papirosokkal együtt gombóccá gyúrva, fricska segítségével egy szembe jövő kisfiú orra felé röpült, de e

gyors röplés közben is tudatta velem, hogy Tyuhaj sem az a fiú, akit keresek. Azonban most sem tudtam belenyugodni az értesülésbe, s megkérdeztem Tyuhajtól: „Miért nem dugtad zsebre a papirost, ahogyan a tanító bácsi tanácsolta? Hiszen tudtommal te tiszteled, becsülöd a tanító bácsit.” Tyuhaj elkomolyodott: „Tisztelem, becsülöm, ez igaz. Az iskolában meg a lakásban nem is szemetelnék. De hát ez utca.” Elmosolyodtam: „A tanító bácsi az utcán is jár, nemcsak az iskolában meg a lakásban, és mások is járnak az utcán. Ha tiszteljük embertársainkat, tisztán kell tartanunk az egész világot. Mindnyájunk lakása.” Tyuhaj vállat vont, s e vállvonás a papírgombóc szavánál is világosabban figyelmeztetett rá, hogy máris kereshetnék más barátot. Azonban nem hallgattam a vállra sem, és álltattam magam: Tyuhaj igenis tisztelt lakótársainkat e nagy világ lakásában, csak maga sem tud róla, mert csacsi. De ezúttal is bebizonyosodott az eldobott papiros igaza. Néhány nap múlva, amint hazafelé baktattunk az erdőben, Tyuhaj egy bicskát talált az úton. Mindketten tudtuk, melyik törpécske vesztette el, Tyuhaj mégis úgy dugta zsebre, mint akinek esze ágában sincs visszaadni. Megdöbönt tekintetemre pedig ezt felelte: „Mit bámulsz olyan nagyon? Nem tudhatja meg, hogy ez az övé volt. Vehettem ilyent én is a vásáron...”

A harmadik törpécskének, akit barátomul kiszemeltem, Hajnali volt a neve. Őt már szégyelltem is próbára tenni a cukorkapapirossal, annyira nyilvánvalónak látszott, hogy egyformán gondolkodunk és barátok leszünk. A rend kedvéért mégis alávettem a próbának Hajnalit is, és a papiros – miközben Hajnali behajította

egy idegen udvarba – ugyanazt mondotta, mint a másik kettő: „Ez sem neked való barát, Moha!” Én azonban most sem akartam hinni a papirosnak, és sajnálkozva kérdeztem Hajnalitól: „Hogyan lehetséges, hogy elhajítottad? Hiszen ez rendetlenség, a szemét nem idegen udvarra való. Pedig látom, hogy szereted a rendet. Vigyázol a ruhádra, a hajadat gyakran fésülgeted. A szemetelő azonban rendetlen. Hogyan tehetél hát ilyent?” Hajnali nevetgélt, én meg ismét hajlandó

voltam olyasmit hinni, hogy aki a külsejét rendben tartja, annak okvetlenül rend van a gondolkodásában is. Ezúttal azonban már másnap meggyőződhettem róla, hogy nem a ruhának meg a fésűnek van igaza, hanem az elhajított cukorpapirosnak. Délelőtt nagy titokban szolt nekünk a kis Kőköröcsin, hogy felfedezett egy... – így mondta – krétabarlangot. Mészköbarlang az tulajdonképpen, van olyan több is a Börzsönyben. Hajnali meg Kőköröcsin megbeszélte, hogy hol találkozunk délután, s Hajnali ebéd után értem jött.

Mentünk, mentünk, én meg egyre vártam, hogy élénk bukkanjon Kőköröcsin. Ugy tudtam, ő fog elvezetni minket a bar-

langhoz. De Hajnali egyszerre csak megállt, és a hegyoldalra mutatott: „Itt a barlang. Gyerünk be, szedjük le a kréta javát!” Értetlenül bámultam rá: „De hát hol van Kőköröcsin? Es te honnan tudtad, hogy itt a barlang? Hiszen Kőköröcsin fedezte fel?” Hajnali vigyorgott: „Kőköröcsin most vár minket a nagy tölgyfánál. Csak várjon, ameddig jól esik neki. Kiszedtem belőle dél előtt, hogy hol a barlang. Ha ő is itt lenne, ő vinné el a legszebb darabokat.” Rémülten a fejemhez kaptam: „De Hajnali! Hiszen ez gázság! Hogy fog ez fájni Kőköröcsinnek!” Hajnali dühösen nézett rám: „Gázság? Ugyan, Moha! Ez csak egy kis huncutság...” Csak bámultam rá, és az eldobott papirosra gondoltam, s arra, hogy aki szemetel, abban valahol rendetlenség van. Ha nem az öltözkéiben, fésületében, feje külsejében, akkor a feje belsejében, gondolataiban.

Aztán eltelt az ős, el a tél, és még mindig nem volt barátom. Egy tavaszi napon, amint magamban lépegettem hazafelé az iskolából az erdei ösvényen, egyszerre csak haragosan rám kiáltott valaki a hátam mögül: „Moha! Nem szégyelled magad?! Szemetelsz?! Csofálkozva fordultam hátra. A kis Kőköröcsin állt előttem, és a földre mutatott: „Most dobtad el! Láttam! Ejnye, ejnye, Moha!” A földön néhány cukorkáspapír hevert, s már tudtam, hogyan kerültek oda. A jegyzőkönyvecskémet húztam elő, azzal rántottam ki őket észrevétlenül a zsebemből. Kőköröcsin már szedte is fel, és nyújtotta őket felém: „Otthon dobd el! Ez nem szemétdomb, hanem erdő!” Mosolyogva és örvendezve néztem Kőköröcsint. Zsebre dugtam a papirosokat, és így szoltam: „Köszönöm.” Azzal megindultunk együtt hazafelé. Így jutottam barátához.

AZ „Érted vagyok” AZ INTERNETEN

Örömmel tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy lapunk (2001-ig visszamenőleg) már az Országos Széchényi Könyvtár archívumában is megtalálható, és ebben az adatbázisban például nevek, kifejezések, témák alapján a szövegkeresés is lehetséges: <http://www.epa.oszk.hu/html/vgi/boritolapuj.phtml?id=02395>

A könyvtár tájékoztatása szerint az egyedi cikkek adatai visszakereshetők a <http://www.matarka.hu>, valamint a <http://ehm.ek.szte.hu/ehm> adatbázisban.